

РЕШЕНИЕ

№ 21763

гр. София, 24.06.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 52 състав, в
публично заседание на 09.04.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Силвия Димитрова

при участието на секретаря Албена Илиева, като разгледа дело номер **1160** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.145 и сл. АПК, вр. чл.68, ал.1 ЗЗДискр.

Образувано е на основание изпратена от КЗД жалба от „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД, [населено място], депозирана чрез пълномощника му адв. П. М. от САК, срещу Решение №2/06.01.2025 г. на Комисия за защита от дискриминация - Първи специализиран постоянен заседателен състав, постановено по преписка №258 по описа за 2008 г., с което е установено, че: „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД е извършило пряка дискриминация по чл.4, ал.2 от ЗЗДискр по отношение на А. Г. Н. - собственик на ЕТ “Анелия Николова-Роса“ по признак „етническа принадлежност“; че „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД е извършило нарушение по чл.37, ал.1 от ЗЗДискр по отношение на А. Г. Н. - собственик на ЕТ “Анелия Николова-Роса“; наложена е на основание чл.80, ал.2 във вр. с чл.80, ал.1 от ЗЗДискр на „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД имуществена санкция в размер на 2 500 лв. за допуснатото извършване на установената с решението дискриминация; наложена е на основание чл.80, ал.2 от ЗЗДискр на „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД имуществена санкция в размер на 2 500 лв. за установено нарушение на чл.37, ал.1 ЗЗДискр; задължен е „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД занапред да се въздържа от дискриминация и на основание чл.22 от ЗЗДискр да постави на достъпно място в предприятието текста на закона, както и всички разпоредби на вътрешните правила и на клаузите от колективния трудов договор, отнасящ и се до защитата от дискриминация.

В жалбата са развити оплаквания за незаконосъобразност на оспореното решение, като издадено при допуснати съществени нарушения на процесуалните правила, в противоречие с материалноправни разпоредби и в несъответствие с целта на закона. Според оспорващия при

анализа на събраните по преписката доказателства КЗД напълно е игнорираа представените от ЕРМ Запад многобройни писмени доказателства и приетото по преписката експертно заключение с вх.№ 44-00-1692/11.05.2022 г. от доц. д-р инж.В. К.. Необсъждайки и пренебрегвайки тези доказателства, КЗД е достигнала до едностранчив и необективен извод по отношение на обореното с тях твърдение за неравно третиране на жалбоподателката.

От друга страна счита, че с редица приети по преписката писмени доказателства е обосновано при условията на пълно и главно доказване именно причината, че подобреният способ за постигане на целите му - поставянето на електромерните табла в определени квартали, включително и в квартала, в който се намира магазина на жалбоподателствата, е от категорията на щадящите. Счита също, че неточно и неподкрепено от доказателствата по преписката, в оспорваното решение е посочено, че дружеството не е представило доказателства за посегателства или манипулации на електромерите на некоректните платци в конкретния квартал и че жалбоподателката била коректен платец.

По преписката е представено становище от ЕРМ Запад ЕАД /с предишно наименование „ЧЕЗ РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ БЪЛГАРИЯ“ АД/ с вх.№ 90-20- 24/08.11.2021 г., с което отново е изразено становището, както във всички производства пред ВАС, АССГ и СЕС по подадената жалба, че факторът „етническа принадлежност на населението в квартала“ не е бил част от мотивите на ръководството на дружеството за поставяне на електромерите на недостъпна височина и не е повлияно от този фактор. Твърди, че поставянето на електромерите (СТИ) на недостъпна височина е предназначено да опази живота и здравето на лицата и да предпази електромерите и електроразпределителната мрежа от вандалски актове и неправомерни присъединявания, както и да намали технологичните разходи на дружеството. С тази практика дружеството е целяло да бъдат елиминирани или поне намалени неблагоприятните последици от повреждането на СТИ и електромерните табла (вандалски актове, чупене, палене, свързване преди електромера и др.); неправомерно присъединяване към мрежата; манипулиране на СТИ с използване на различни начини на свързване, заобикаляне на електромера, въздействие върху СТИ с различни електронни приспособления и т.н. В тази връзка са представени доказателства, които не са обсъдени от КЗД. Изложено е също, че въпреки, че в обжалваното решение са посочени възможностите, предвидени в Общите условия, в сила от 26.11.2007 г. на дружеството, съгласно чл.27. ал. 2, че то е длъжно да осигури за своя сметка възможност за визуален контрол до три дни след писмено заявление от потребителя. Не е взето предвид, и че мястото на което се монтира средството за търговско измерване, както и самото средство за търговско измерване са собственост на електроразпределителното дружество и по никакъв начин не влияят на услугата снабдяване с електрическа енергия и нейното качество.

Според оспорващия КЗД неправилно и превратно е тълкувала Решението на Съда на Европейския съюз от 16.07.2015 г. по дело С-83-14, като с него се обосновава изводът за поставяне на жалбоподателката в по-неблагоприятно положение, осъществяваща дейността си в квартал, населяван предимно от роми, в сравнение с редовните платци, населяващи квартали, незаселени с роми и нарушение на принципа за равно третиране по защитения от закона признак „етническа принадлежност“. Дружеството счита, че от събраните по преписката доказателства е установено, че предприетите от него мерки са единствено възможната мярка, доказала ефективността си за постигане на основната цел на дружеството - опазване живота и здравето на потребителите, както и на целостта на цялата електроразпределителна мрежа и предоставянето на услугата до всички потребители на дружеството.

В зависимост от защитения признак, на който се основава пряката дискриминация, съществуват различни стандарти по отношение на това дали може да бъде оправдана с преследването на

законна цел, пропорционалност, систематичност и съгласуваност на средствата, установени с постигането ѝ, дори случаят да не попада в изключенията по чл.7 от ЗЗДискр. Предвид това счита, че следва да се приеме, че дружество е доказало, че тази практика е обоснована и поради множество неправомерни присъединявания, посегателства и манипулации по отношение на електромерите в[жк]. С тази практика се цели да се опазят живота и здравето на неопределен брой лица, като по този начин се избягва и доставяне на услуга при по-ниско качество или при по-неблагоприятни условия. Твърди, че прилаганата от страна на дружеството мярка е обективно оправдана и преследва легитимна цел. Като доставчик на услуга то има задължения спрямо всички свои клиенти, като с тази мярка се опазват и техните права и законни интереси.

Изложени са и съображения за незаконосъобразност на решението и в останалите му части по отношение приетото за установено нарушение на чл.37, ал.1 ЗЗДискр. и наложените санкции. Предвид всичко изложено в жалбата и доразвито в представени писмени бележки, се иска отмяна на решението на КЗД.

Ответникът, Комисия за защита от дискриминация /КЗД/, чрез процесуалния представител юрисконсулт М. С., в представено писмено становище оспорва жалбата като неоснователна и недоказана. Претендира присъждане на разноски за юрисконсултско възнаграждение и прави възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение над минимално установения размер.

Заинтересованата страна А. Г. Н., в качеството ѝ на ЕТ „Анелия Николова – Роса“, [населено място], чрез процесуалния си представител адв. Ю. Д. в съдебно заседание оспорва жалбата с доводи за нейната неоснователност.

Конституирана като заинтересована страна, предвид участието и в производството пред КЗД, Комисията за енергийно и водно регулиране е изразила становище, че няма качеството на заинтересована страна по делото и неправилно е била конституирана в производството пред КЗД. Предвид това иска да бъде заличена като такава. Подробни съображения са изложени в писмени бележки.

По делото са събрани писмени доказателства. Приложена е в заверено копие образувана пред КЗД преписка №258/2008 г.

Административен съд - София-град, в настоящия съдебен състав, като прецени събраните по делото доказателства, поотделно и в тяхната съвкупност, във връзка с доводите и твърденията на страните, приема за установено следното:

Производството по преписка №258/2008 г. на КЗД е било образувано по жалба с вх. №44-00-3318/05.12.2008 г. на А. Г. Н., собственик на ЕТ „Анелия Николова-Роса“. В същата се твърди, че тя е собственик на търговски обект в [населено място],[жк], населен предимно с граждани от ромски произход, като че в този район на града всички СТИ на потребената електроенергия, включително и това за нейния обект, са били поставени от „ЧЕЗ Разпределение България“ АД на височина около 6 метра, което ѝ пречи да контролира потреблението и отчитането на електрическа енергия. Твърди, че сметките, които получава, са завишени и не отговарят на действителното ѝ потребление, като това било за да може дружеството да компенсира загубите, които понася в[жк], населен предимно с роми. Според Н., поставянето на СТИ на височина 6 метра се дължи на обстоятелството, че в квартала живее предимно ромско население, поради което същата счита, че по отношение на нея е осъществена пряка дискриминация от страна на „ЧЕЗ Разпределение България“ АД на основата на признак „народност“. След проведено производство е било постановено Решение №77/06.04.2010 г. на КЗД, отменено с Решение № 7091/19.05.2011 г. по адм. д. № 5898/2010 г. на ВАС и делото е върнато като преписка на административния орган със задължителни указания за тълкуване и прилагане на закона.

По преписка № 258/2008 г. е постановено последващо решение № 142/30.05.2012 г. на Комисията за защита от дискриминация, трети специализиран постоянен заседателен състав, с което е установено, че ответникът - „ЧЕЗ Разпределение България“ АД, е извършил дискриминация по отношение на А. Г. Н. в качеството ѝ на ЕТ „Анелия Николова – Роса“ по признак „лично положение“ и е нарушил чл. 4, ал. 2 от ЗЗДискр. Със същото КЗД е приела за установено, на основание чл. 65 от ЗЗДискр., че „ЧЕЗ Разпределение България“ АД е извършило пряка дискриминация по смисъла на чл. 4, ал. 2 от закона спрямо А. Н. – собственик на ЕТ „Анелия Николова-Роса“ по признак „лично положение“, както и на основание чл.76, ал.1 от ЗЗДискр. е предписала „ЧЕЗ Разпределение България“ АД да преустанови нарушението и да установи положение на равнопоставеност по отношение на Н. и е задължила дружеството занапред да се въздържа от извършване на дискриминация, а на основание чл. 67, ал. 2 от ЗЗДискр. – да предприеме мерки за изпълнение на задължителното предписание, като уведоми за това КЗД в срок от един месец. С това решение е била направена препоръка към КЕВР, на основание чл.47, ал.6 от ЗЗДискр., във връзка с правомощията ѝ да одобрява Общите условия за използване на електроразпределителните мрежи на „ЧЕЗ Разпределение България“ АД, да се съобразява с изискванията на ЗЗДискр.

Решението е обжалвано и е отменено с Решение №5196/10.08.2017 г., постановено по адм. д. №6150/2012 г. на АССГ, като преписката е върната на КЗД за продължаване на производствените действия по нея съобразно указанията по прилагане на закона, дадени в мотивите на решението. В хода на това съдебно производство е било отправено преюдициално запитване до СЕС, съгласно чл.267, §1, б. „б“ от Договора за функционирането на Европейския съюз /ДФЕС/, като до него са представени 10 въпроса, подробно описани и мотивирани в акта на съда, касаещи тълкуването на чл. 1 и чл. 2, параграф 1 и параграф 2, б. „а“ и б. „б“ от Директива 2000/43/ЕО на Съвета от 29 юни 2000 г. относно прилагането на принципа на равно третиране на лица без разлика на расата или етническия произход, както и на чл. 21 от Хартата на основните права на ЕС. С решение на СЕС /голям състав/ от 16 юли 2015 г. по дело C-83/14 г. е отговорено на преюдициалното запитване, като същото е предоставило на националния съд обстойна и цялостна картина на разглежданата проблематика и му е оставило правомощието да реши спора. Видно от същото, Решението започва с несъмнен извод, че разглежданото в главното производство положение попада в материалното приложно поле на Директива 2000/43, като съдът изключва ограничителното тълкуване на Директивата, която е израз на основния принцип на равенство, признат в чл. 21 от Хартата на основните права на ЕС.

Направен е анализ на приложимата нормативна уредба, описан е спорът по главното производство, както и преюдициалните въпроси. Акцент е поставен върху това, че спорната практика се прилага в цял квартал, населяван основно, но не изключително от лица от ромски произход. Съдът е припомнил, че съгласно уточненията в чл.1 от Директивата нейната цел е да създаде рамка за борба срещу „дискриминацията въз основа на расов или етнически произход“. Приел, че принципът на равно третиране се прилага не към определена категория лица, а в зависимост от признаците, посочени в чл. 1 от Директивата. Ето защо от този принцип следва да се ползват и лицата, които търпят по-малко благоприятно третиране или особено неблагоприятно положение поради някой от тези признаци, въпреки че не принадлежат към съответната раса или етнос. В т. 43 и 44 от решението е посочено, че електроснабдяването попада под действието на чл. 3, пар. 1, б. „з“ от Директива 2000/43/ЕО на Съвета от 29 юни 2000 г. и че монтирането на електромер при крайния потребител, който представлява принадлежност, неразделно свързана с електроснабдяването, попада в приложното поле на тази директива и по отношение на него следва да се зачита принципът на равно третиране, утвърден от нея.

Предоставянето на индивидуални електромери на крайните потребители е предназначено, в рамките на универсална услуга, да се даде възможност заинтересуваните лица да измерват, проследяват и регулират потреблението си на електроенергия. По въпроса за понятието „дискриминация, основана на етнически произход“, по смисъла на Директива 2000/43/ЕО, е посочено, че следва да се тълкува в смисъл, че при обстоятелства, като разглежданите в главното производство, при които всички електромери в градски квартал, населяван основно от лица от ромски произход, са поставени на стълбове от мрежата на въздушния електропровод на височина 6-7 м., докато в останалите квартали такива електромери се поставят на височина до 2 м., посоченото понятие следва да се прилага без значение дали разглежданата колективна мярка засяга лица с определен етнически произход или лица, които, без да имат такъв произход, съвместно с първите, търпят по-малко благоприятно третиране или особеното неблагоприятно положение, произтичащо от посочената мярка. От т.57 на решението става ясно, че от защитата срещу дискриминация, основана на расов признак или етнически произход, следва да се ползват „всички лица“. В решението се сочи още, че приемайки, че госпожа Н. не е от ромски произход, както самата тя е заявила, все пак именно ромският произход, в случая на по-голямата част от останалите живеещи в квартала, в който тя осъществява дейност, е обстоятелството, поради което тя търпи по-неблагоприятно третиране.

В т. 69 Съдът е изяснил, че Директива 2000/43 (най-вече разпоредбите на чл. 2, парг. 2 и 2, букви „а“ и „б“) трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална разпоредба, която предвижда, че за да се установи наличието на пряка или непряка дискриминация, основана на расов или етнически произход, по-малко благоприятното третиране или обособеното неблагоприятно положение, трябва да се изразяват в засягане на права или законни интереси. Съгласно мотивите на обсъжданото решение, когато лицата, които считат себе си за засегнати поради неприлагането спрямо тях на равно третиране, представят пред съда или друга компетентна власт факти, от които може да се презумира наличието на пряка или непряка дискриминация, ответникът следва да докаже, че няма нарушение на посочения принцип. Националните съдебни или други компетентни органи следва да преценят съгласно националното право и/или националните практики фактите, които позволяват да се допусне съществуването на един от двата вида дискриминация.

За релевантно указание при общата преценка следва да се вземе предвид задължителния, всеобщ и траен характер на практиката, която – поради това, че от една страна се разпростира без разграничение по отношение на всички живеещи в квартала, независимо дали техните индивидуални електромери са били манипулирани, или при тях е имало неправомерни присъединявания, и от друга, че продължава да съществува – може да указва, че живеещите в този квартал, в който е общоизвестно, че живеят предимно български граждани от ромски произход, като цяло се считат за потенциални извършители на подобни неправомерни действия. Съдът припомня, че ако запитващата юрисдикция стигне до заключение, че е налице презумпция за дискриминация, ефективното прилагане на принципа на равно третиране изисква тежестта на доказване да лежи върху съответните ответници, които трябва да докажат, че не е имало нарушение на посочения принцип. В настоящия случай „ЧЕЗ Разпределение България“ АД би следвало, в качеството си на ответник, да отхвърли наличието на такова нарушение на принципа на равно третиране, като докаже, че установяването на описаната практика и нейното поддържане понастоящем по никакъв начин не произтичат от обстоятелството, че в засегнатите квартали живеят предимно български граждани от ромски произход, а единствено от обективни фактори, чужди на всякаква

дискриминация, основаваща се на расов признак или етнически произход.

В т. 90 от решението е записано, че всички крайни потребители на електроенергия, обслужвани от едно и също разпределително дружество в рамките на една и съща част от града, независимо от квартала, в който те живеят, се намират, по отношение на посоченото разпределително дружество, в сравнима ситуация, що се отнася до предоставянето на електромера, предназначен да отчита и да им позволява да следят измененията в потреблението си.

Въпросът дали е налице „сравнима ситуация“ е предимно свързан с двойното обстоятелство, че лицата, които не са от ромски произход и живеят в „ромски квартали“, също са засегнати от спорната практика, както и обратното – че тя не се прилага за лицата от ромски произход, живеещи в квартали, в които повечето лица не са с такъв произход. Една мярка ще представлява пряка дискриминация, ако се докаже, че тя е установена и/или се поддържа поради съображения, свързани с общия етнически произход на по-голямата част от живеещите в засегнатия квартал, което следва да се прецени от националния съд при отчитане на всички релевантни обстоятелства по делото, както и на правилата относно прехвърлянето на доказателствената тежест. На последно място е направено разграничение между пряката и непряка дискриминация. Непряка дискриминация е поставяне на лице поради раса или етническа принадлежност в по-неблагоприятно положение в сравнение с други лица, а ако се докаже, че мярката, пораждаща различно третиране, е установена поради съображения, свързани с расов признак или етнически произход, тя трябва да се квалифицира като пряка дискриминация. За сметка на това непряката дискриминация, основана на расов признак или етнически произход, не изисква съответната мярка да се базира на подобен вид мотиви.

Достатъчно е, макар да са приложени неутрални критерии, които не се основават на защитения признак, в резултат на въпросната мярка в неблагоприятно положение да се поставят най-вече лицата, които притежават тази характеристика. Съдът, в решението по преюдициалното запитване, е достигнал до извод, че практиката и критерият – а именно местоположението на засегнатите жилища в квартал, в който са констатирани множество случаи на манипулиране и посегателства над електромери, както и неправомерни присъединявания, представляват видимо неутрални практика и критерий. Безспорно, според него, тази практика се е развила единствено в градските квартали, които подобно на разглеждания в главното производство, са населени основано от лица от ромски произход, като подобна практика може да засегне в значително по-голяма степен лицата от такъв етнически произход. Следователно лицата от такъв етнически произход са в особено неблагоприятно положение в сравнение с други лица.

Това неблагоприятно положение е свързано най-вече с обидния и стигматизиращ характер на спорната практика и с обстоятелството, че тя прави много трудно, като не и невъзможно проследяването на електромера от крайния потребител с цел проверка на потреблението му. В т. 109 е посочено, че Директива 2000/43/ЕО – чл. 2, парг. 2, б. „б“, следва да се тълкува в смисъл, че не се допуска национална разпоредба, която предвижда, че за да е налице непряка дискриминация, основана на расов или етнически произход, особеното неблагоприятно положение трябва да е предизвикано поради съображения, свързани с расов признак или етнически произход; понятието „видимо неутрална“ разпоредба, критерий или практика означава разпоредба, критерий или практика, формулирани или прилагани привидно неутрално, т. е. при отчитане на

фактори, различни от защитения признак и неравнозначни с него; понятието за „особено неблагоприятно положение“ не означава особено значим, очевиден и тежък случай на неравенство, а че най-вече лицата от дадена раса или етнически произход се намират в неблагоприятно положение в резултат от разглежданата разпоредба, критерий или практика; в случай, че се допусне практиката, разглеждана в главното производство, да не съставлява пряка дискриминация по смисъла на Директивата, подобна практика по принцип е годна да може да съставлява видимо неутрална практика, поставяща лицата от даден етнически произход в особено неблагоприятно положение в сравнение с други лица.

По отношение на това дали практика, като разглежданата в главното производство, може да бъде оправдана с оглед осигуряване на сигурността на електропреносната мрежа и надлежно отчитане на потребената ел. енергия, като се има предвид по-специално необходимостта от осигуряване на свободен достъп на крайните потребители до електромерите им и най-вече при положение, че в медиите, се отразява наличието на други достъпни в техническо и финансово отношение средства за гарантиране на сигурността на електромерите, СЕС подчертава, че видимо неутрална разпоредба, критерий или практика, които била поставили лицата от дадена раса или етнически произход в особено неблагоприятно положение, съставляват непряка дискриминация, поради което са забранени, освен ако тази разпоредба, критерий или практика са обективно оправдани от законната си цел и средствата за постигане на тази цел са подходящи и необходими. В случая посочената практика имала за цел както преустановяване на измамите и злоупотребите, така и закрилата на лицата от опасностите за живота и здравето им от подобни действия, а също и осигуряването на качество и сигурност на електроразпределителната дейност в интерес на всички потребители. В цялост подобни цели били признати от правото на Съюза за законни.

Според мотивите на решението, следва най-малко да бъде установено обективно, от една страна, наличието и действителните мащаби на посочените неправомерни действия и от друга страна, предвид обстоятелството, че оттогава са изминали доста години, какви са конкретните причини, поради които в настоящото положение в засегнатия квартал все още съществува значителен риск по отношение на електромерите от подобни посегателства и неправомерни присъединявания. Във връзка с условието за необходимия характер на спорната практика, националните съдилища следва да проверят дали градските квартали като разглеждания в главното производство, в които ЧЕЗ прилага спорната практика, се отличават с такива особености, че други подходящи или по-слабо ограничителни мерки не позволяват разрешаване на срещаните проблеми. В този смисъл следва да се провери дали съществуват други по-слабо ограничителни подходящи мерки за постигане на посочените от електроразпределителното дружество цели и ако това е така, да констатира, че спорната практика не би могла да се счита за необходима с оглед на чл. 2, параграф 2, б. „б“ от Директива 2000/43/ЕО.

Освен това, ако се допусне, че не може да се установи друга толкова ефективна мярка като спорната практика, запитващата юрисдикция ще трябва да провери също дали причинените от спорната практика неудобства не са несъразмерни спрямо преследваните цели и дали тази практика не уврежда прекомерно законосъобразните интереси на лицата, живеещи в засегнатите квартали. Необходимо е да се вземе предвид законния интерес на крайните потребители на ел. енергия да имат достъп до

електроснабдяване при условия, които не пораждат обиден ефект. Следва също да се отчете едновременно ограничителния, всеобщ характер, както и отдавнашното съществуване на спорната практика, която безспорно е задължителна без разграничение и трайно за всички живеещи в засегнатия квартал, въпреки, че на повечето от тях не може да се вмени отговорност за лично неправомерно поведение, а още по-малко пък те могат да носят отговорност за подобни действия, извършени от трети лица.

Накрая, ще трябва да се вземе предвид законния интерес на крайните потребители, живеещи в засегнатия квартал, да могат ефективно и редовно да следят и проверяват своето потребление на ел. енергия. Съдът посочва, че макар, с оглед на отчитането на всички предходни елементи за преценка, да изглежда, че трябва да се приеме за невъзможно спорната практика да бъде оправдана по смисъла на чл. 2, параграф 2, б. „б“ от Директива 2000/43/ЕО, доколкото причинените от нея неудобства изглеждат несъразмерни спрямо преследваните цели, в контекста на преюдициалното производство, запитващата юрисдикция е тази, която следва да направи необходимата в това отношение окончателна преценка.

След връщане на преписката с Решение №5196/10.08.2017 г., постановено по адм. д. №6150/2012 г. на АССГ е проведено ново производство, приключило с Решение №174/22.03.2019 г. на Комисията за защита от дискриминация. Със същото е установено, че „ЧЕЗ Разпределение България“ АД, не е извършило нарушение на забраната за дискриминация по смисъла на чл.4, ал.2 от ЗЗДискр, вр. с чл.4, ал.1 от ЗЗДискр., на основата на признак „етническа принадлежност“ спрямо А. Г. Н., в качествата ѝ на ЕТ „Анелия Николова - Роса“, и е оставена без уважение жалба с вх. № 44-00-3318/05.12.2008 г., подадена от А. Г. Н., в качеството ѝ на ЕТ „Анелия Николова - Роса“. И това решение е обжалвано и е отменено с Решение №561/30.01.2020 г., постановено по адм. д. №10746/2019 г. на АССГ и преписката е върната на КЗД за продължаване на производствените действия по нея съобразно указанията по прилагане на закона, дадени в мотивите на настоящото решение. Решението на АССГ е оставено в сила с Решение №13045/21.10.2020 г., постановено по адм. д. №4671/2020 г. на ВАС.

След връщане на преписката с Решение №312/22.08.2023 г. на Комисия за защита от дискриминация - Първи специализиран постоянен заседателен състав, е установено, че „Електрохолд България“ ЕООД е извършило пряка дискриминация по чл.4, ал.2 от ЗЗДискр по отношение на А. Г. Н.-собственик на ЕТ „Анелия Николова-Роса“ по признак „етническа принадлежност“; че „Електрохолд България“ ЕООД е извършило нарушение по чл.37, ал.1 от ЗЗДискр по отношение на А. Г. Н.-собственик на ЕТ „Анелия Николова-Роса“; наложена е на основание чл.80, ал.2 във вр. с чл.80, ал.1 от ЗЗДискр на „Електрохолд България“ ЕООД имуществена санкция в размер на 2 500 лв. за допуснатото извършване на установената с решението дискриминация; наложена е на основание чл.80, ал.2 от ЗЗДискр на „Електрохолд България“ ЕООД имуществена санкция в размер на 2 500 лв. за установено нарушение на чл.37, ал.1 ЗЗДискр; задължен е „Електрохолд България“ ЕООД занапред да се въздържа от дискриминация и на основание чл.22 от ЗЗДискр да постави на достъпно място в предприятието текста на закона, както и всички разпоредби на вътрешните правила и на клаузите от колективния трудов договор, отнасящ и се до защитата от дискриминация. И това решение е обжалвано и е отменено с Решение №1120/20.02.2024 г., постановено по адм. д. №9150/2023 г. на АССГ.

На основание това решение и след изготвен от юрисконсулт Н. К. Доклад вх. № 12-11-

885/29.04.2024 г. и приложените към него писмени материали производството по преписка № 258/2008 г. е възобновено с Разпореждане № 234/30.04.2024 г. на Председателя на Комисията за защита от дискриминация по признак „етническа принадлежност“. За възобновяване на производството с писма от 23.05.2024 г. са уведомени А. Г. Н. - собственик на ЕТ „Анелия Николова-Роса“; „Електроразпределителни мрежи запад“ ЕАД, съобразно указанията в отменителното решение и Комисия за енергийно и водно регулиране, неправилно посочена като Държавна комисия за енергийно и водно регулиране, като им е предоставен 5-дневен срок за представяне на писмено становище и доказателства.

Писмено становище е постъпило от „Електроразпределителни мрежи запад“ ЕАД, с което жалбата е оспорена с твърдението, че факторът „етническа принадлежност на населението в квартала“ не е бил част от мотивите на ръководството на „ЕРМ Запад“ ЕАД за поставяне на електромерите на височина 6 м в [населено място],[жк]и не е повлияно от този фактор. Предприетите мерки от разпределителното дружество са с цел осигуряване сигурността на електроразпределителната мрежа, както и опазване на живота и здравето на лица, които нямат необходимите познания да извършват всякаква форма на механична манипулация върху уредите за измерване на потребената електрическа енергия, която би застрашила освен техния живот и собственост, така и живота и собствеността на неограничен кръг хора. Тези мерки са продиктувани и от необходимостта да се защити живота и здравето на потребителите. Посочено е, че по отношение на жалбоподателката не са налице предпоставките за нарушаване на равното ѝ третиране и няма различно третиране въз основа на признака „етническа принадлежност“.

Посочено е, че тези мерки не поставят в по-неблагоприятно положение лицата, чиито СТИ са монтирани на по-голяма височина, тъй като им е осигурена възможност за монтиране на контролен електромер в дома им, както и за достъп до външния електромер след подаване на заявление до разпределителното дружество, съгласно чл.17, т.6 и чл.27, ал.2 от действащите тогава Общи условия на договорите за използване на електроразпределителните мрежи на „ЧЕЗ разпределение България“ АД. Посочено е, че тези причини са били от такъв масов характер, че спорната практика определено е преследвала законна цел – да елиминира или поне да намали възможността за неправомерни въздействия върху мрежата; е била годна да постигне тази цел; е била необходима, защото по-щадящи мерки за визуалния достъп до СТИ не биха имали същия превантивен ефект, нито пък биха били релизируеми от финансова гледна точка извън дългосрочната инвестиционна програма на ЧЕЗ; е била подходяща за постигане на защита на живота и здравето на гражданите, както и сигурността, неприкосновеността и качеството на електроснабдяването и надеждното функциониране на ЕРМ. Поискано е да бъдат ценени всички представени с предишни молби и становище от ответното дружество писмени доказателства по преписката, както и присъединеното експертно заключение по извършена техническа експертиза и допълнението към нея от 11.05.2022 г., изготвено от доц. д-р инж. В. К..

С постъпило писмо КЕВР е изразила становище, че не следва да бъде конституирана като заинтересована страна в производството, като е посочено, че при предходното разглеждане на преписката е представила становище и информация по разглежданата жалба, с което е изпълнила задължението си по чл.55, ал.2 ЗЗДискр. Жалбата, въз основа на която е образувана преписката, е насочена срещу „ЧЕЗ Разпределение

България“ АД, но и срещу КЕВР.

С писма от 30.07.2024 г. същите страни отново са уведомени за възобновяване на производството, като отново им е даден 5-дневен срок за становище и доказателства. Отново от Електроразпределителни мрежи запад“ ЕАД и от КЕВР са постъпили становище с идентично с първите представени от тях съдържание.

С писмо от 02.09.2024 г. на докладчикът по преписката е представен доклад-заключение с предложение за насрочване на открито заседание. Страните - А. Г. Н. - собственик на ЕТ „Анелия Николова-Роса“; „Електроразпределителни мрежи запад“ ЕАД, и Комисия за енергийно и водно регулиране, са уведомени за насроченото на 31.10.2024 г. открито заседание.

С постъпила на 28.10.2024 г. молба А. Н. е поискала отлагане на заседанието, тъй като не е могла да осигури защитата си. Видно от протокола на проведеното на 31.10.2024 г. заседание, молбата ѝ не е уважена. На това заседание са изслушани процесуалните представители на ответника и на заинтересованата страна, приет е към преписката изготвения от докладчика доклад-заключение, приети са всички събрани до този момент доказателства, както и представеното удостоверение за актуално състояние на ответника. Даден е ход по същество и преписката е обявена за решаване, като на страните е даден 14-дневен срок за подробни писмени бележки.

На жалбоподателката, неявила се в проведеното заседание, е изпратен препис от протокола, получен от нея на 22.11.2024 г.

На 06.01.2025 г. е издадено процесното Решение №2 на КЗД, с което Първи специализиран постоянен заседателен състав се е произнесъл както следва:

УСТАНОВЯВА, че ответната страна „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД, със седалище и адрес на управление: [населено място], [улица], № 159, БенчМарк Бизнес Център е извършило пряка дискриминация по чл. 4 ал. 2 от Закона за защита от дискриминация по отношение на жалбоподателката А. Г. Н. - собственик на ЕТ „Анелия Николова - Роса“ със седалище на и адрес на управление: [населено място], [улица] по признак „етническа принадлежност“.

УСТАНОВЯВА, че ответната страна „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД, със седалище и адрес на управление: [населено място], [улица], № 159, БенчМарк Бизнес Център е извършило нарушение по чл. 37, ап. 1 от 33Дискр. по отношение на жалбоподателката А. Г. Н. - собственик на ЕТ „Анелия Николова - Роса“ със седалище на и адрес на управление: [населено място], [улица].

НАЛАГА на основание чл. 80, ал.2 във връзка с чл. 80, ал. 1 от 33Дискр. на ответната страна „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД, със седалище и адрес на управление: [населено място], [улица], № 159, БенчМарк Бизнес Център, имуществена санкция с максимален размер, а именно 2500 /две хиляди и петстотин/ лева, платими, на основание чл. 83 33Дискр., по сметка на Комисия за защита от дискриминация в Българска народна банка, с банков идентификационен код BNBGBGSD и IBAN:[банкова сметка], за допуснатото извършване на установената с настоящото решение дискриминация.

НАЛАГА на основание чл. 80, ал. 2 от 33Дискр. на ответната страна „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД, със седалище и адрес на управление: [населено място], [улица], № 159, БенчМарк Бизнес Център, имуществена санкция с максимален размер, а именно 2500 /две хиляди и петстотин/ лева, платими, на основание чл. 83 33Дискр., по сметка на Комисия за защита от дискриминация в

Българска народна банка, с банков идентификационен код BNBGBGSD и IBAN:[банкова сметка], за извършеното нарушение по чл. 37, ал. 1 от ЗЗДискр.

ЗАДЪЛЖАВА ответната страна „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД, със седалище и адрес на управление: [населено място], [улица], № 159, БенчМарк Бизнес Център, занапред да се въздържа от извършване дискриминация.

ЗАДЪЛЖАВА ответната страна „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД, със седалище и адрес на управление: [населено място], [улица], № 159, БенчМарк Бизнес Център, на основание чл. 22 от ЗЗДискр., да постави на достъпно място в предприятието текста на закона, както и всички разпоредби на вътрешните правила и на клаузите от колективния трудов договор, отнасящи се до защитата от дискриминация.

В мотивите на решението е прието, че поставянето на устройство (СТИ), което отчита изразходваната от жалбоподателката А. Н. електроенергия на недостъпно за жалбоподателката място - на стълб с височина от шест метра от земята, поставя същата в положение на по-неблагоприятно третиране в сравнение с други редовни платци, населяващи други квартали. Това обстоятелство освен, че осъществява фактическия състав на дискриминация по смисъла на чл. 4, ал. 2, също така обосновава и защитеният признак „етническа основа“. Наличието на защитения признак „етническата принадлежност“ се обосновава и от това че жалбоподателката е лице от неромски произход, което осъществява стопанската си дейност в квартал, населен с роми, поради който факт наравно с ромите е поставена да търпи по-неблагоприятно третиране - арг. чл. 4, ал. 3 ЗЗДискр.

Въпреки коректно заплащаната от нея разходвана ел. енергия, тя е поставена да търпи по-неблагоприятно положение в квартал, населяван предимно от роми, в сравнение с редовните платци населяващи квартали, незаселени с роми. Всички тези аргументи за наличие на защитен от закона признак, в конкретния случай „етническа принадлежност“, и нарушение на принципа за равно третиране се обосновават и съгласно Решение на Съда на Европейския съюз (голям състав) от 16 Ю. 2015 г. С-83/14. Конкретният акт, с който „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД е извършило дискриминация спрямо жалбоподателката, е поставянето на устройство (СТИ) на височина от 6 (шест) метра от земята. В следствие на това тя била лишена от възможността да има визуален достъп до отчитащото устройство, което води до редица негативни последици за нея като потребител и я поставя в неравноправно положение. Неравноправното положение се изразява в невъзможността за жалбоподателката да получава информация за изразходваното от нея количество електроенергия за определен период от време, и на второ място да контролира лично отчетените стойности на изразходваната електроенергия и в крайна сметка да планира ежемесечните си разходи, за разлика от други редовни платци, населяващи други жилищни квартали.

Прието е, че пряка последица от факта, че търговския обект на жалбоподателката се намира в квартал, населяван предимно с български граждани от ромски произход, води поставянето ѝ в ситуация на неблагоприятно положение, неравно третиране, като резултатът е осъществена дискриминация.

Отчетено е, че не се спори по факта, че в ромските махали в различните населени места в страната, отчитащите устройства, за изразходваната от потребителите населяващи тези райони, електроенергия са поставени на шест метрова височина.

Съставът е счел за определящо обстоятелството, фактът, че търговският обект на жалбоподателката се намира в ромски квартал на [населено място]. Приел е, че в случая

А. Н. като потребител е третирана еднакво както останалите живущи в квартала български граждани от ромски произход, но различно /неравно/ по отношение на всички други, граждани-потребители, които не живеят в ромски квартал на [населено място]. Също така А. Н. е поставена в положение да търпи по-неблагоприятни последици от факта, че тя като редовен платец, е поставена в една група (при еднакви условия) с лица, нередовни платци или неправомерно присъединили се към електропреносната мрежа, населяващи същия квартал или други жилищни квартали. Пряко нарушение на принципа на равенство е лица с различни характеристики да се третират еднакво. Прието е, че в случая редовните и нередовни платци се третират еднакво, което пряко нарушение на принципа на равнопоставеността и представлява дискриминация по смисъла на закона.

Съставът е счел, че ответното дружество не е доказало, че към онзи момент приложената от него мярка е била единствената възможна. Приел е, че анализът на доказателствата сочи, че прилаганата от страна „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД мярка не е обективно оправдана, макар и да преследва легитимна цел. Като доставчик на услуга „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД има задължения да опазва не само живота, но и правата и законните интереси на своите клиенти. Посочено е, че ответната страна не е доказала (в условията на пълно и главно доказване), че поставянето на СТИ на трудно достъпна височина на адреса на жалбоподателката [населено място],[жк], [улица] се дължи единствено и само на посегателства и манипулации по отношение на електромери. Дори напротив, прието е за доказано, че жалбоподателката е добросъвестен и коректен платец. Ответникът не е представя доказателства, въз основа на които да се направи извод, че етническата принадлежност на потребителите в случая не е било основанието за предприетите мерки. Не е представил и доказателства за пропорционалността на мярката и за резултатите от нея. Съставът е приел, че ответната страна не е доказала, че поставянето на електромери на височина от 6-метра в квартали, предимно населявани от граждани с ромски произход, е било единственото възможно решение на посочените проблеми, като е приел, че по този начин така избраните средства прекращават предела на необходимост. Неспазването на пропорционалността при въведената рестриктивна мярка се изразява в това, че коректните платци се третират еднакво с некоректните и с неправомерно присъединилите се към мрежата. С конкретните мерки не се отчита индивидуалното положение на гражданите-потребители и въпреки различията им (редовни и нередовни платци) се третират еднакво.

При тези обстоятелства е прието, че спрямо жалбоподателката, дружеството е допуснало по-неблагоприятно третиране по признак „етническа принадлежност“ по две направления. От една страна жалбоподателката е поставена в по-неблагоприятно положение в сравнение с други коректни потребители, обитаващи други жилищни квартали на града, и второто направление на нарушения принцип на равнопоставеност е, че по отношение на квартала, населяван от роми, жалбоподателката, като редовен платец, е поставена в еднаква ситуация/третирана еднакво с нередовните платци.

Съставът на КЗД е приел, че в хода на производството, ответното дружество не е доказало, че в случая не е налице неравно третиране на жалбоподателката, нито пък, че е налице законна цел, а изискването да бъде монтирано средството за измерване на изразходваната от нея електроенергия на височина от шест метра е обективно оправдано и не надхвърля необходимото за постигането ѝ. Прието е, че не са

представени никакви доказателства, подкрепящи аргументите за необходимостта от поставянето му именно на такава височина, както и доказателства, подкрепящи в случая липсата на дискриминация. Дружеството не е посочило никакви критерии, въз основа на които е определено местоположението на средството за измерване, различно от обичайното, за да се прецени дали то в случая е обективно оправдано и единствено възможно. Не са представени и доказателства за извършени нарушения на договорни или законови разпоредби или неправомерни деяния във връзка с получаваната услуга от жалбоподателката. Поради всичко това, съставът е приел, че ответната страна в производството не е доказвала, че не е налице неравно третиране и е приел за установено, че по отношение на жалбоподателката е проявена дискриминация.

Прието е, че в производството не е установено, да е налице хипотеза от изброените в чл.7 от ЗЗДискр., които изключват дискриминацията.

Съставът е счел, че с поставянето на електромера на жалбоподателката на височина от шест метра, което е пряко свързано с местонахождението на обекта на потребление на електроенергия - нейният магазин, ответното дружество е извършило дискриминация по смисъла на Закона за защита от дискриминация по признак „етническа принадлежност“, изразяваща се в по-неблагоприятното третиране на жалбоподателката в сравнение с всички други потребители на „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД, чийто електромери са поставени на достъпни за визуален контрол места.

В мотивите на решението са посочени приетите с Решение № ОУ-056 от 07.11.2007 г. на Държавната комисия за енергийно и водно регулиране (ДКЕВР) Общи условия на договорите за използване на електроразпределителните мрежи на ответната страна, в сила от 26.11.2007 г. и относимите от тях разпоредби, но липсват каквито и да е изводи от тях. Липсват и мотиви защо е прието, че не налице пряка дискриминация. В същите не са обсъдени доводите на ответника и приетата в хода на производството експертиза.

Освен това съставът е счел, че ответната страна е извършила и нарушение на чл.37, ал.1 от ЗЗДискр. Като пряка последица от действията на дружеството, се явява невъзможността жалбоподателката да контролира отчетените стойности на консумираната от търговския ѝ обект електроенергия за определен период от време лично и във всеки един момент.

В решението са изложени и мотиви относно основанието и размера на наложените санкции.

Решението е получено от жалбоподателя на 14.01.2025 г.

Съдът приема за безспорни по делото следните факти: че А. Г. Н., в качеството ѝ на ЕТ „Анелия Николова – Роса“, [населено място] притежава търговски обект, находящ се [населено място],[жк]; че в този квартал всички средства за търговско измерване на ползваната електрическа енергия са разположени на 6 м височина - по начин, който ги прави недостъпен за абонатите, както и че кварталът е населен предимно с български граждани от ромски произход.

В хода на административното производство от ответника са поискани и събрани доказателства, които, както се каза по-горе, не са обсъдени в мотивите на процесното решение. От отговорите на вещото лице по назначената и приета в хода на производството експертиза се установява, че е възможно неправомерно присъединяване на клиенти към ЕРМ от СТИ и/или непосредствено към захранващите го електропроводи, както при нарушаване на целостта на ел. табла, така и при присъединяване към захранващите линии. Отделно от това недобросъвестните потребители отстраняват

пломбата на СТИ и чрез своите интервенции нарушават измерването на ел. енергия и че това е с цел отклоняване на електроенергия с цел да не се измерва или да се измерва в малки количества. От експерта е посочено още, че при неправомерното въздействие върху измервателните уреди, поставени на човешка височина, се създават технически предпоставки за неправомерни въздействия, изразяващи се в настъпване на смущения в работата на ЕРМ и с това се причиняват къси съединения, аварии, промяна в показателите и качеството на електрическата енергия, доставяна на останалите клиенти, прекъсване на електрозахранването, изгаряне на електроуреди и др. Експертът е посочил също, че при неправомерно присъединяване към ЕРМ или СТИ се създават условия за намаляване на сигурността, непрекъснатостта и качеството на електроснабдяването. В техническо отношение, монтирането на СТИ на височина, до която достъпът е затруднен, е годно средство за ограничаване на неправомерните присъединявания към ЕРМ.

В случай на неправомерно присъединяване към ЕРМ, респективно въздействие върху СТИ, е възможно да се наруши целостта, изолацията или защитата на съответното енергийно съоръжение, възниква опасност за живота и здравето на тези, които си позволяват да въздействат неправомерно върху СТИ и да се присъединяват към ЕРМ, на служителите на ЕРП, както и на случайно преминаващи граждани. По отношение на алтернативни мерки към 2008 г. във финансово и техническо отношение на поставянето на СТИ на недостъпна височина, които са били също толкова ефективни във връзка с опазване живота и здравето на потребителите, предпазването от вандалски актове и намаляване на технологичните разходи, експертът сочи, че каквито и други мерки да се предприемат, предвид изобретателността на недобросъвестните потребители, едва ли би се намерило дългосрочно решение и чиято стойност в крайна сметка ще бъде платено от добросъвестния краен потребител на електроенергия чрез плащаната от него цена на електроенергията. В отговор на поставения от Комисията въпрос експертът отговаря, че не му е известно към 2008 г. да е имало техническа или друга възможност данните от поставените на високо електромери да се проектират (показват, отчитат) и на друго устройство, поставено на достъпно за човешкия поглед ниво, без това допълнително устройство да може да влияе на самия електромер или да манипулира/компрометира отчета на разходваната електрическа енергия. Т.е. установено е, че са липсвали към 2008 г. други адекватни технически мерки, които да не позволяват неправомерното присъединяване на недобросъвестните потребители.

При направения количествен и качествен анализ, в отговор на поставения седми въпрос и писмените доказателства, представени със становище от ответното дружество данни за три различни трафопоста в три различни квартали в [населено място], населявани от лица, самоопределящи се като роми, съгласно приложения план на [община] експертът е дал отговор, че в два от кварталите „Г. махала“/ТП „Люляк 1“ – трафопостът, захранващ обекта на жалбоподателката и „К.“ /ТП“К.“/, в които електромерните табла са били поставени на по-голяма височина, е имало многобройни и разнообразни начини на посегателства върху разпределителната мрежа. В третия квартал - „Подина“ /ТП „Р.“/, въпреки че също е населяван предимно от лица, самоопределящи се като роми, съгласно посочения план на [община], броят на посегателствата върху таблата и мрежата са били много по-малко и поради това дружеството не е поставило електромерните табла на по-голяма височина.

За установяване на посегателства или манипулации на електромерите на некоректните

платци в конкретния квартал и че жалбоподателката била коректен платец в хода на административното производство от дружеството са представени извадки от диспечерския дневник за многобройните посегателства върху електроразпределителната мрежа в района на жалбоподателката в [населено място], захранван от Трафопост „Люляк 1" в периода 2010-2017 г., откогато се съхранява информация от дружеството за повредите в мрежата. Представени са също констативните протоколи за периода 2013-2016 г. в района на жалбоподателката в [населено място] "Г. махала", съставени от дружеството за констатирани неправомерни присъединявания към електроразпределителната мрежа, повреди на електромерни табла, манипулиране на СТИ и др., общо 76 броя. Представен е и отговор до жалбоподателката от 02.01.2018 г. във връзка с извършвани проверки по нейни сигнали за неколkokратни претоварвания на мрежата и констатиран опит за разбиване на електромерното ѝ табло. По отношение на тези доказателства следва да се посочи, че доколкото същите касаят период след 2008 г., за когато се твърди процесната дискриминация, те не са годно средство за установяване, на факти към тази година /2008 г./.

При така установената фактическа обстановка съдът прави следните правни изводи:

Жалбата е депозирана от надлежна страна в законоустановения в чл.68, ал.1 ЗЗДискр. срок. Оспореното решение е получено от жалбоподателя на 14.01.2025 г., а жалбата е подадена на 27.01.2025 г. Следователно същата е процесуално ДОПУСТИМА. Разгледана по същество, настоящият съдебен състав я намира за ОСНОВАТЕЛНА.

Съгласно изричната разпоредба на чл.168, ал.1 АПК съдът не се ограничава само с обсъждане на основанията, посочени от оспорващия, а е длъжен, въз основа на представените от страните доказателства да провери законосъобразността на оспорения административен акт, на всички основания по чл.146 АПК, като съгласно ал.2 на същия член съдът обявява нищожността на акта, дори да липсва искане за това.

На първо място следва да се посочи, че неправилно КЗД е конституирала като страна в производството Комисията за енергийно и водно регулиране, доколкото доводите за наличие на дискриминация не са били насочени срещу същата. Споделят се доводите, че не са били налице предпоставките на чл.15 АПК за конституирането ѝ като страна в производството пред КЗД. Доколкото обаче КЕВР е била страна в административното производство, същата е конституирана и в настоящото производство, макар да няма качеството на заинтересована страна.

Съдът счита, че оспореният административен акт е издаден от компетентен орган, в рамките на предоставените му правомощия, съгласно чл.47 от ЗЗДискр. Решаващият състав на КЗД е постановил процесното решение в съответствие с чл. 48, ал. 1 и ал. 3, вр. чл. 54 от ЗЗДискр. Същото е подписано от всички членове на състава, съгласно разпоредбата на чл.64 ЗЗДискр.

Административният акт е издаден и в съответствие със законовите изисквания относно формата и съдържанието му, съгласно разпоредбите на чл. 65 - чл. 66 от ЗЗДискр. във вр. чл. 59, ал. 2 АПК. Решението съдържа мотиви, обективиращи волята на органа. Посочени са фактическите и правните основания за неговото издаване, както и доказателствения материал, въз основа на който се изведени изводите. Не е налице порок във формата по смисъла на чл. 146, т. 2 от АПК, който да обуславя отмяна на акта. По отношение спазване на административнопроизводствените правила, съдът приема следното:

Производството е образувано по подадена жалба с твърдение за дискриминация и след

отмяна на предходно постановено решение по случая. Спазени са разпоредбите на чл. 51, чл. 52 и чл. 54 ЗЗДискр., проведена е процедура по проучване. Изготвен е доклад-заключение, като със същия страните са запознати и им е дадена възможност да предоставят доказателства за твърденията си, да се запознаят със събраните по преписката материали и да организират защитата си. Проведено е открито заседание, за което страните са били редовно уведомени. Резултатите от производството са обективирани в оспорваното решение, което е взето по реда на чл.64, ал.1 ЗЗДискр. Следователно, спазени са основните принципи на процеса, гарантиращи равенството на страните в производството, тяхното активно участие, вкл. и при събирането на доказателства /чл. 8, чл. 34 и следващите от АПК/.

Съдът обаче счита, че при издаване на оспореното в настоящото производство решение КЗД не е обсъдила всички събрани в хода на производството доказателства, което е домело до нарушение на материалния закон – основание за отмяната му по чл.146, т. 3 и т.4 АПК.

С решението на КЗД е прието, че оспорващият е извършил дискриминация по признак „етническа принадлежност“ по чл.4, ал.2 от Закона за защита от дискриминация по отношение на А. Г. Н.-собственик в качеството ѝ на ЕТ „Анелия Николова-Роса“.

Разпоредбата на чл.4, ал.1 ЗЗДискр. съдържа забрана на всяка пряка или непряка дискриминация, основана на посочените дискриминационни признаци. Съгласно чл.4, ал.2 ЗЗДискр. пряка дискриминация е всяко по-неблагоприятно третиране на лице на основата на признаците по чл.4, ал.1 ЗЗДискр. отколкото се третира, било е третирано или би било третирано друго лице при сравними сходни обстоятелства. Легалната дефиниция на понятието „неблагоприятно третиране“ се съдържа в §1, т.7 във връзка с т.8 от ДР във връзка с чл.4, ал.2 и ал.3 ЗЗДискр., това е „всеки акт, действие или бездействие, които водят до по-малко благоприятно третиране на едно лице спрямо друго въз основа на признаците по чл.4, ал.1 или могат да поставят лице или лица, носители на признак по чл.4, ал.1 ЗЗДискр. в особено неблагоприятно положение в сравнение с други лица“.

Съгласно разпоредбата на чл.9 ЗЗДискр. в производство за защита от дискриминация на първо място жалбоподателят следва да представи факти, въз основа на които може да се направи предположение, че е налице дискриминация, т.е. че е по-неблагоприятно третиран (поставен) в сравнение с други лица, че е носител на белег, свързан с признаците по чл.4, ал.1 ЗЗДискр., който го отличава от посочените за сравнение лица, както и че е налице връзка между неблагоприятното третиране и защитния белег.

При това условие ответната страна трябва да докаже, че принципът на равно третиране не е нарушен. Това означава, че „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД, [населено място] следва да обори въведената презумпция, вкл. да докаже, че неравното третиране е обективно оправдано, тъй като са налице законни цели, които се преследват и конкретната мярка е в състояние да ги постигне като не надхвърля необходимото за това. В производството по установяване на дискриминация е необходимо лицето, което твърди, че е дискриминирано да докаже наличието на факти, които дават основание да се направи обосновано предположение за вероятно осъществяване на неравно третиране поради защитен признак. Т.е. необходимо е да съществуват доказателства, които са достатъчна индиция, че между съпоставимите лица, които са и които не са носители на защитения признак, е налице неравенство, за да може да се презюмира, че именно защитения признак е причината за неравенството. Или фактическият състав на

пряката дискриминация включва: 1. по-неблагоприятно третиране на лицето, което включва наличието на сравнител; 2. наличие на белег по чл.4, ал.1 ЗЗДискр.; 3. причинно – следствена връзка между защитния белег и неравното третиране; 4. липса на законни цели, които оправдават неравното третиране.

В случая в т.І от решението Комисията е приела, че е налице пряка дискриминация посредством поставяне на електромера на стопанисвания от нея търговски обект на височина от 6 м над земята, за разлика от електромерите на други потребители в други квартали на [населено място], които са били поставени на 2 м височина. Страните не спорят по основните факти, които се установяват и от представените в административната преписка писмени доказателства. Спорът по отношение на т.І от решението се свежда до това представлява ли пряка дискриминация поставянето на електромера на височина от 6 метра. Безспорно поставянето на електромера на такава височина, при наличие, че лицето е изряден платец на месечните си задължения, засяга правата му.

Както е прието в решението на СЕС по отправеното преюдициално запитване електроснабдяването попада под действието на чл. 3, пар. 1, б. „з“ от Директива 2000/43/ЕО на Съвета от 29 юни 2000 г. и монтирането на електромер при крайния потребител, който представлява принадлежност, неразделно свързана с електроснабдяването, попада в приложното поле на тази директива и по отношение на него следва да се зачита принципът на равно третиране, утвърден от нея. Прието е също, че понятието „дискриминация, основана на етнически произход“, по смисъла на Директива 2000/43/ЕО, следва да се тълкува в смисъл, че при обстоятелства, като разглежданите в главното производство, при които всички електромери в градски квартал, населяван основно от лица от ромски произход, са поставени на стълбове от мрежата на въздушния електропровод на височина 6-7 м., докато в останалите квартали такива електромери се поставят на височина до 2 м., посоченото понятие следва да се прилага без значение дали разглежданата колективна мярка засяга лица с определен етнически произход или лица, които, без да имат такъв произход, съвместно с първите, търпят по-малко благоприятно третиране или особеното неблагоприятно положение, произтичащо от посочената мярка. От т.57 на решението става ясно, че от защитата срещу дискриминация, основана на расов признак или етнически произход, следва да се ползват „всички лица“.

В решението се сочи още, че приемайки, че госпожа Н. не е от ромски произход, както самата тя е заявила, все пак именно ромският произход, в случая на по-голямата част от останалите живеещи в квартала, в който тя осъществява дейност, е обстоятелството, поради което тя търпи по-неблагоприятно третиране. Предвид това съдът приема, че в случая е налице първата предпоставка от фактическия състав на пряката дискриминация, а именно по-неблагоприятно третиране на лицето, което включва наличието на сравнител, доколкото А. Г. Н.-собственик в качеството ѝ на ЕТ „Анелия Николова-Роса“, чийто търговски обект се намира в квартал, населен предимно с лица от ромски произход, е по-неблагоприятно третирана от жителите на [населено място], които не живеят в такива квартали и чиито електромери са били поставени на 2 м височина. Именно фактът, че търговския обект се намира в квартал, обитаван от лица с ромски произход е причина за това третиране, при което съдът приема, че е налице и втората предпоставка, а именно наличие на белег по чл.4, ал.1 ЗЗДискр. – „етническа принадлежност“. Налице е и причинно-следствена връзка между защитения признак и

неравното третиране, тъй като ако обектът не беше в ромски квартал, не би бил засегнат от него.

Съдът намира обаче, че не е налице четвъртата предпоставка за наличие на пряка дискриминация, а именно - липса на законни цели, които оправдават неравното третиране. В тази връзка неоснователни са доводите в оспореното решение, че оспорващото дружество, в чиято тежест е, не е доказало наличието на такива. Събраните в хода на проведеното производство доказателства, включително и приетата съдебна експертиза, които въобще не са обсъдени от КЗД, навеждат именно на наличието на законни цели, които оправдават неравното третиране. Твърденията на дружеството, че поставянето на измервателните уреди на по-голяма височина не е продиктувано от етническата принадлежност на живеещите в квартала, а поради многобройните и разнообразни начини на посегателства върху разпределителната мрежа, се подкрепят от представените от дружеството доказателства в тази насока, както и от изготвената и приета по преписката експертиза, подробно описана по-горе.

Вещото лице е установило, че е възможно неправомерно присъединяване на клиенти към ЕРМ от СТИ или непосредствено към захранващите го електропроводи както при нарушаване целостта на ел. табла, така и при присъединяване към захранващите линии. В тази връзка е посочено, че недобросъвестните потребители отстраняват пломбата на СТИ и чрез своите интервенции нарушават измерването на изразходената ел. енергия, което е с цел отклоняване на електроенергия, която да не се измерва или да се измерва в по-малки количества. Вещото лице е установило също, че при неправомерното въздействие върху измервателните уреди, поставени на човешка височина, се създават технически предпоставки за неправомерни въздействия, изразяващи се в настъпване на смущения в работата на ЕРМ и с това се причиняват къси съединения, аварии, промяна в показателите и качеството на електрическата енергия, доставяна на останалите клиенти, прекъсване на електрозахранването, изгаряне на електроуреди и др., както и че се създават условия за намаляване на сигурността, непрекъснатостта и качеството на електроснабдяването. В техническо отношение, експертът е посочил, че монтирането на СТИ на височина, до която достъпът е затруднен, е годно средство за ограничаване на неправомерните присъединявания към ЕРМ.

В случай на неправомерно присъединяване към ЕРМ респективно въздействие върху СТИ е възможно да се наруши целостта, изолацията или защитата на съответното енергийно съоръжение, възниква опасност за живота и здравето на тези, които си позволяват да въздействат неправомерно върху СТИ и да се присъединяват към ЕРМ, на служителите на ЕРП, както и на случайно преминаващи граждани. По отношение наличието на алтернативни мерки към 2008 г. във финансово и техническо отношение на поставянето на СТИ на недостъпна височина, които да са също толкова ефективни във връзка с опазване живота и здравето на потребителите, предпазването от вандалски актове и намаляване на технологичните разходи, експертът е посочил, че каквито и други мерки да се предприемат, предвид изобретателността на недобросъвестните потребители едва ли би се намерило дългосрочно решение и чиято стойност в крайна сметка ще бъде платено от добросъвестния краен потребител на електроенергия чрез плащаната от него цена на електроенергията. Вещото лице е посочило също, че не му е известно към 2008 г. да е имало техническа или друга възможност данните от поставените на високо електромери да се проектират (показват, отчитат) и на друго устройство поставено на достъпно за човешкия поглед ниво, без това допълнително

устройство да може да влияе на самия електромер или да манипулира/компрометираща отчета на разходваната електрическа енергия.

Съдът приема, че с тези доказателства, при условията на пълно и главно доказване е установено от дружеството, че описаната практика по никакъв начин не произтича от обстоятелството, че в засегнатите квартали живеят предимно български граждани от ромски произход, а единствено от обективни фактори, чужди на всякаква дискриминация, основаваща се на расов признак или етнически произход. Доказано е, че мярката не е поддържана поради съображения, свързани с общия етнически произход в квартала, а съображенията на дружеството са изцяло технически и икономически обосновани, преследващи именно равното третиране на потребителите, а не етнически, тъй като в други квартали, също населени с предимно ромско население мярката не е прилагана, като това е съобразено с броя посегателства върху мрежата.

От друга страна в хода на производството са представени Общите условия, в сила от 26.11.2007 г. на дружеството, в чл.27, ал.2 от които е предвидено, че същото е длъжно да осигури за своя сметка възможност за визуален контрол до три дни след писмено заявление от потребителя. Предвидено е също, че в случай като настоящия може по искане на потребителя да се монтира контролен електромер, показанията от който да се видими от него. Следователно предвидена е възможност, от която А. Г. Н. не се е възползвала, въпреки, че е била уведомена за това.

Предвид изложеното съдът възприема доводите на оспорващия, че спорната практика преследва законни цели; годна е да постигне тези цели; тя е необходима, защото „по-щадящи“ мерки за визуалния достъп до СТИ не биха имали същия превантивен ефект и са подходящи за постигане на защита на живота и здравето на гражданите, както и сигурността, непрекъснатостта и качеството на електроснабдяването и надеждното функциониране на ЕРМ.

С оглед изложеното съдът намира, че неправилно КЗД е приела, че по отношение на А. Г. Н. - собственик на ЕТ „Анелия Николова - Роса“ е осъществена пряка дискриминация по защитен признак „етническа принадлежност“.

Липсата на пряка дискриминация прави необосновано и даденото предписание за недопускане на подобни дискриминационни действия в бъдеще, както и наложените имуществени санкции. Предвид това и в тази част решението на КЗД следва да бъде отменено.

По изложените съображения настоящият съдебен състав приема, че решението на КЗД като незаконосъобразно следва да бъде изцяло отменено.

При този изход на делото основателно се явява своевременно направеното от оспорващия искане за присъждане на разноски за адвокатски хонорар. Видно от представените в тази насока доказателства, същите са в договорен и заплатен размер от 3600 лева с ДДС. Предвид това ответникът следва да бъде осъден да му ги заплати. Съдът намира за неоснователно направеното от процесуалния представител възражение за прекомерност, с оглед фактичката и правна сложност на делото, обема на материалите по същото и обема на извършената работа.

Водим от гореизложеното и на основание чл.173, ал.2 АПК Административен съд - София-град, II отделение, 52 състав

Р Е Ш И:

ОТМЕНЯ Решение №2/06.01.2025 г. на Комисия за защита от дискриминация - Първи специализиран постоянен заседателен състав, постановено по преписка №258 по описа за 2008 г.

ОСЪЖДА Комисия за защита от дискриминация да заплати на „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД, [населено място] деловодни разноски за адвокатска защита в размер на 3600 /три хиляди и шестстотин/ лева.

Решението подлежи на обжалване пред ВАС в 14-дневен срок от уведомяване на страните, на които на основание чл.138, ал.3 АПК да се изпрати препис от същото.

съдия: